Az OSZK és az Operaház együttműködésének nyitánya – több mint tízezer oldalnyi Erkel-forrás vált online hozzáférhetővé

2026/02/11

MAGY. KIR. OPERAHÁZ.

ISTVÁN KIRÁLY.

Budapesten, a Magyar Állami Operaház Székely Bertalan termében tartották meg 2026. február 10-én a Magyar Állami Operaház és az OSZK közös sajtótájékoztatóját, amely egy új szakmai együttműködés nyitányát jelentette.

[1]

Budapesten, a Magyar Állami Operaház Székely Bertalan termében tartották meg 2026. február 10-én a Magyar Állami Operaház és az Országos Széchényi Könyvtár közös sajtótájékoztatóját, amely egy új szakmai együttműködés nyitányát jelentette. Az eseményen bemutatták Erkel Ferenc *István király* című operájának több mint tízezer oldalnyi online publikációját, amely a nemzeti könyvtár Copia felületén [1] vált szabadon hozzáférhetővé.

A közös sajtótájékoztatón elhangzott, hogy a Magyar Állami Operaház és az Országos Széchényi Könyvtár együttműködésének első kézzelfogható eredményeként 2026. február 10-én vált nyilvánossá az *István király* című opera teljes forráskorpusza digitális formában. Az esemény apropóját a mű közelgő operaházi felvétele adta, egyben lehetőséget teremtve arra, hogy a két intézmény nyilvánosan beszámoljon a digitalizálási programról és a jövőbeni tervekről. Az együttműködés nyitányaként az OSZK Copia felületén [1] közkincsként, szabadon hozzáférhetővé tették az *István király* valamennyi fennmaradt dokumentumát.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ.

Páholy bérlet 76. szám. **Havi bérlet 6. szám.**

Budapest, szombaton, 1885. március 14-én.

Először:

ISTVÁN KIRÁLY.

Opera 5 felvonásban. Szövegét Dobsa Lajos „Első István király" czimű tragoediája nyomán irta: Váradi Antal. Zenéjét szerzette Erkel Ferencz.

Személyek:

István, magyarok királya — — — Odry
Gizella, neje, királyné — — — — Risley L.
Imre herczeg, fiok — — — — Pauli
Péter, a velenczei herczeg fia, István öcscse — — — — — — — Bignio
Vazul) — — Tallián
Endre) Árpád herczegek — — Dalnoki
Béla) — — Kiss D.
Levente) — — Szendrői
Sebős, Buda fia — — — — — Gassi
Crescimira, Imre jegyese, a horvát fejedelem leánya — — — — Reich I.
Jóva, Gizella hölgyeiből — — — Saxlehner E.

Zolna, leánya — — — — — Maleczkyné
Csanád vezér — — — — — Fektér
Hunt) — — — Vas
Pázmán) német lovagok — — — Takács
Venczelin) — — — Szekeres
Barang, pogány táltos — — — — Ney
Gellért, püspök, Imre nevelője — — Kőszeghy
Asztrik, püspök — — — — — Zsitvai
Őrvezető — — — — — — Várady
1-ső) — — — — — Nettei
2-ik) kikiáltó — — — — — Mándi
3-ik) — — — — — Szilvássi
4-ik) — — — — — Sebestyén

Főurak. Püspökök. Papok. Horvát főurak. Magyar- és horvát nép. Táltosok. Pogányok. Őrök. Harczosok. Udvarhölgyek. Apródok. Történik: az 1-ső felvonás Fehérvárott; A 2-ik és 3-ik Esztergomban. A 4-ik Esztergom vidékén. Az 5-ik a királyi palotában Esztergomban.

Az uj díszleteket festették Burghardt, Brioschi és Kautzky.
Az uj jelmezek részben néhai gr. Pálffy-Daun Lipót, részben Geiger Péter rajzai után készültek.

Kezdete 7 órakor, vége 10 után.

Az opera szövege az esteli pénztáraknál 40 krért kapható.

Fölemelt helyárak:

Páholy:		Földszinti támlásszék:		III. emeleti erkélyszék és zártszék:			
Földszinti — — —	16 frt.	Az I—X. sorban	— 4 frt. —	Erkélyszék az 1. sorb.	2 frt. —	Zártszék az 1. sorb.	— 1 frt 50
I. emeleti — — —	16 frt.	A XI—XIV. sorb.	— 3 frt. 50	„ a 2—5 „	1 frt. 50	„ a 2—3 „	— 1 frt 20
II. emeleti — — —	12 frt.	A XV—XIX. sorb.	— 3 frt. —	„ a 6—8 „	1 frt. 20	„ a 4—6. „	— 1 frt —

Jegyet válthatni d. e. 10 órától 1-ig, és d. u. 3—5 óra között a hajós-utczai nappali pénztárnál. Esteli pénztárnyitás 6½ órakor.

Figyelmeztetés: Azon t. cz. színházlátogatók, kik III. emeleti erkélyszékre vagy zártszékre váltottak jegyet, jobbra a hajós-utczai-, balra a dalmúház-utczai pénztári csarnokon keresztül juthatnak helyükre.
A III. emeleti bérlők a bérlet-nyugta előmutatása mellett a III. emeleti ruhatárban veszik át belépti jegyül szolgáló mellékjegyeket.

Felöltő, pálcza és esernyő a ruhatárban helyezendő el. Felöltőért 10 kr., pálczáért, esernyőért 5 kr. fizetendő.

Holnap, vasárnap, 1885. márczius 15-én, bérletszünetben:

Másodszor:

ISTVÁN KIRÁLY.

Opera 5 felvonásban. Szövegét Dobsa Lajos „Első István király" czimű tragoediája nyomán irta: Váradi Antal. Zenéjét szerzette: Erkel Ferencz.

Ezen előadásra előre válthatni jegyet a dalmúház-utczai (baloldali) előárulási pénztárnál MA d. e. 10 órától 1-ig és délután 3 órától 5-ig, a következő áron:

Fölemelt helyárak:

Páholy:		Földszinti támlásszék:		III. emeleti erkélyszék és zártszék:			
Földszinti — — —	17 frt.	Az I—X. sorban	— 4 frt. 50	Erkélyszék az 1. sorb.	2 frt. 50	Zártszék az 1. sorb.	— 1 frt 80
I. emeleti — — —	17 frt.	A XI—XIV. sorb.	— 4 frt. —	„ a 2—5. „	2 frt. —	„ a 2—3. „	— 1 frt 50
II. emeleti — — —	13 frt.	A XV—XIX. sorb.	— 3 frt. 50	„ a 6—8. „	1 frt. 50	„ a 4—6. „	— 1 frt 20

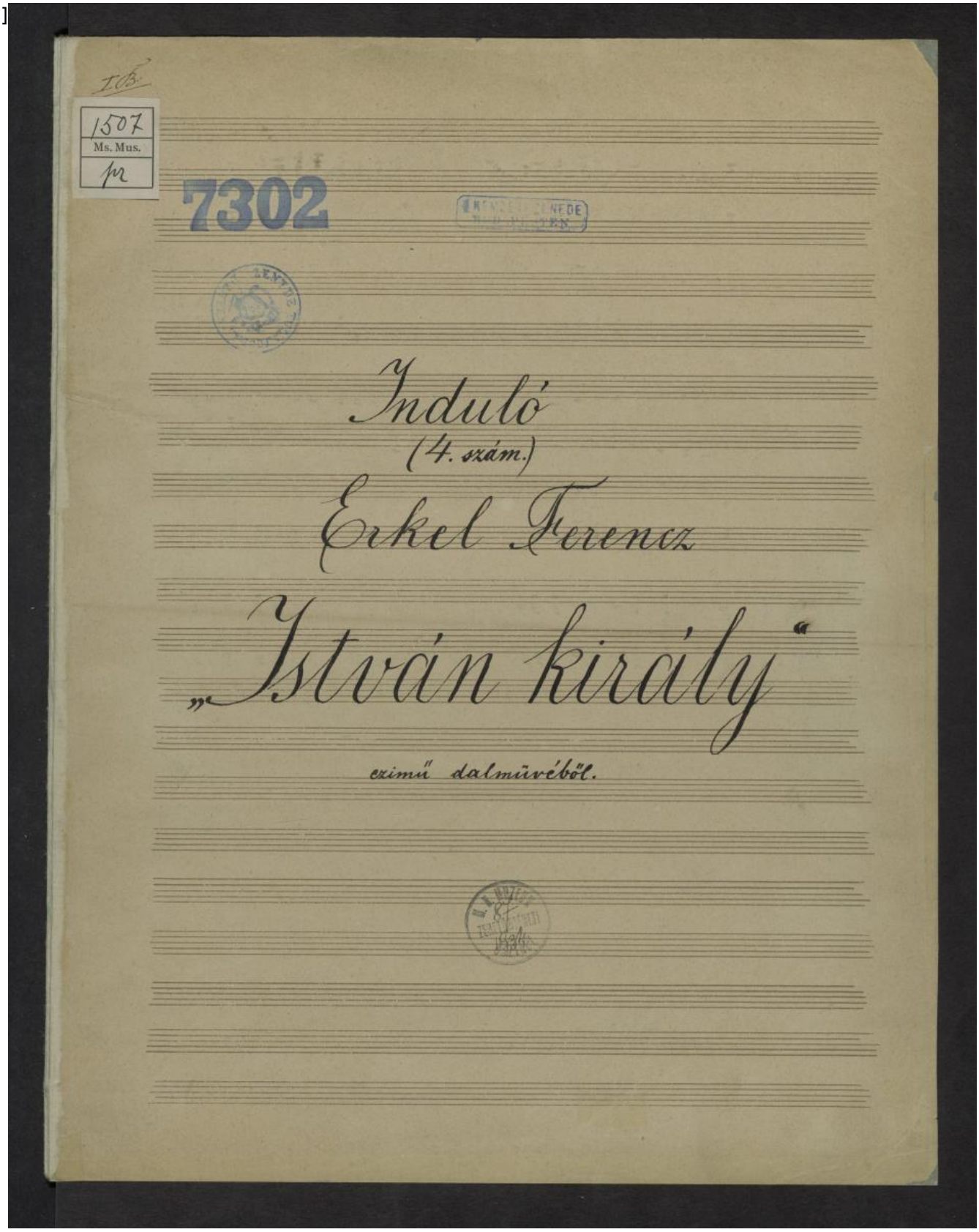
Darabváltozás esetén mind a napi, mind az előre váltott jegy érvényessége megszünik. Az érvénytelenné vált jegy kicserélhető vagy óra visszavehető a (hajós-utczai) nappali pénztárnál d. u. 5 óráig; ezen időn tul a ki nem cserélt jegy óra az előadás végéig a főcsarnokban levő baloldali pénztárnál fizettetik vissza.

Ezen bérletszünetes előadás alkalmával azon t. cz. bérlő uraságok, kik páholyukat a bérletszünetes előadásokra meg nem változták (valamint a földszinti támlászék- és III. emeleti erkélyszékbérlő uraságok is) illető bérlett helyüket csak a napi helyár lefizetése mellett használhatják, mire nézve HOLNAP d. e. 11 óráig méltóztassanak a jobboldali (hajós-utczai) nappali pénztárnál rendelkezni.
A bérlőktől esetleg fenmaradó jegyek — elővételi áron — a jobboldali (hajós-utczai) nappali pénztárnál HOLNAP d. e. 11—1 között adatnak el.

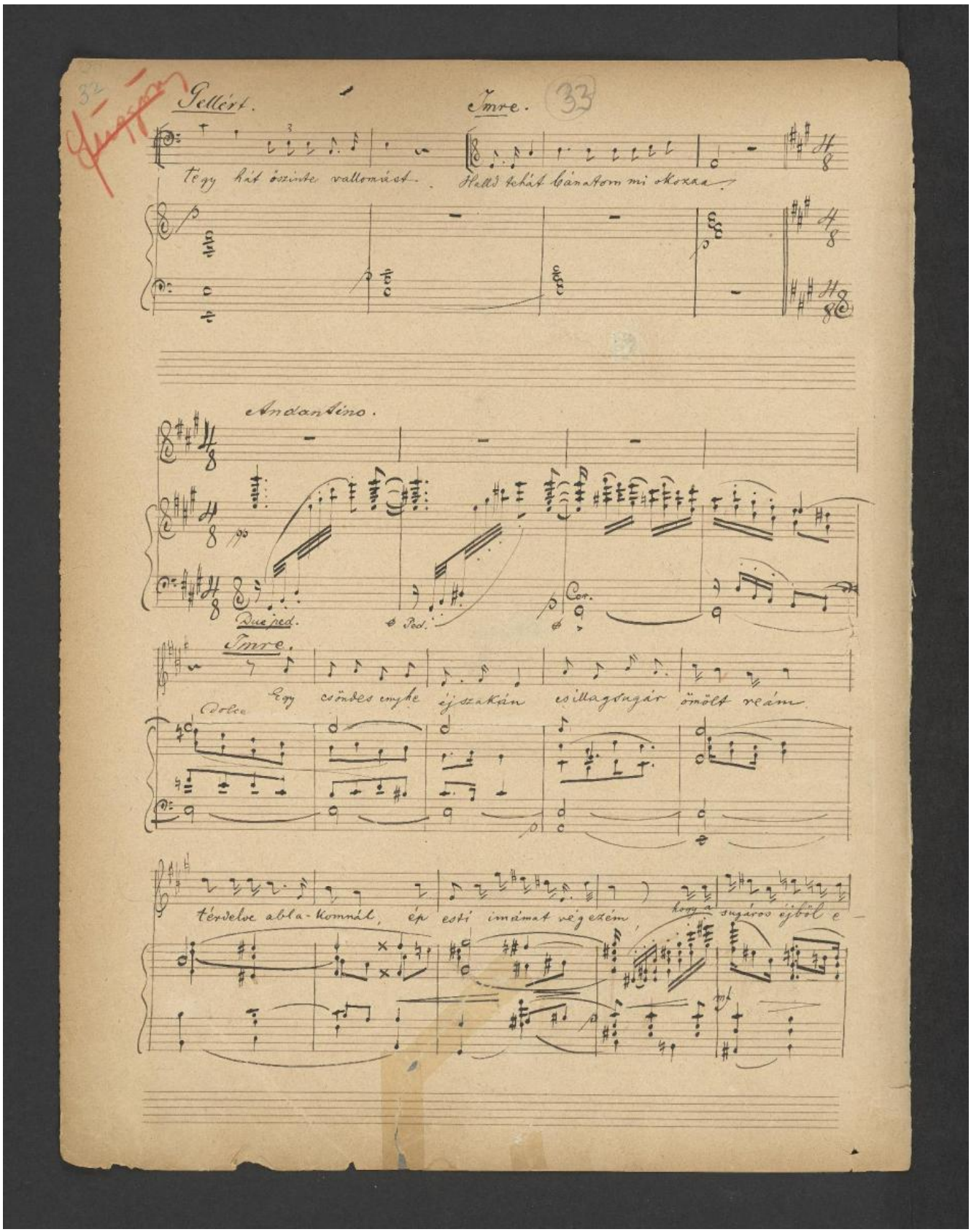
Hétfőn: *Az operaház zárva.*

Budapest. Rudolyánszky A. könyvnyomdájából.

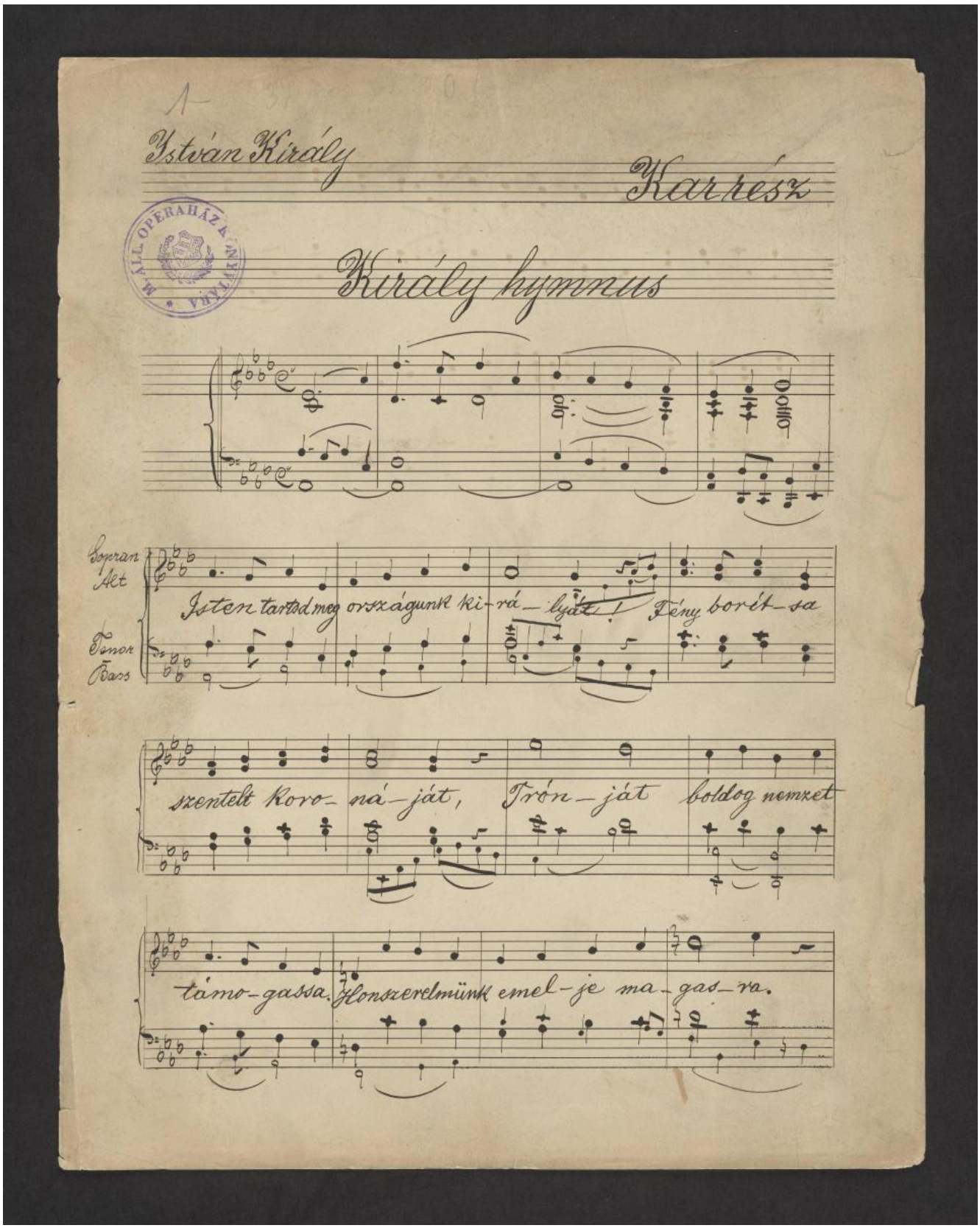
[2]

I.Ob.
1507
Ms. Mus.
m
7302
Indító
(4. szám.)
Erkel Ferencz
„István király“
című dalmüvéből.

[3]

[4]

[5]

Vincze Máté, a Kulturális és Innovációs Minisztérium közgyűjteményekért és kulturális fejlesztésekért felelős helyettes államtitkára hangsúlyozta: az utódok felelőssége az örökség ápolása és gondozása olyan korszerű eszközökkel, amelyek a jelen számára is értelmezhetők és hasznosak. Kiemelte, hogy a két kultúrstratégiai intézmény – az Operaház és az Országos Széchényi Könyvtár –

képes beteljesíteni azt a küldetést, hogy a kevésbé ismert, de kiemelkedő jelentőségű dokumentumokat, így az *István király* kéziratát is feltárja, feldolgozza, majd újra kutathatóvá és használhatóvá tegye. Ennek fontos eleme, hogy az opera teljes forrásanyagának digitális változata az OSZK Copia tartalomszolgáltatási felületén szabadon hozzáférhető: itt elérhetők az autográf partitúra kötetei, a Nemzeti Színház és később az Operaház játszópéldányai, a kapcsolódó betétszámok, valamint az ősbemutató dokumentumai. Rámutatott arra is, hogy az elmúlt 15 évben mintegy 650 milliárd forintnyi kulturális fejlesztés valósult meg, köztük az Operaház nagyszabású felújítása és azok a háttérintézményi beruházások, amelyek lehetővé tették a magas színvonalú szakmai munkát. Példaként említette az OSZK európai szinten is kiemelkedő digitalizálási kapacitású gépparkját, valamint az Opera Eiffel Műhelyházát, amely bemutatók mellett az intézmény komplex működését is kiszolgálja. Az együttműködés végső céljaként azt fogalmazta meg, hogy a magyar kultúra mindenki számára elérhető, kutatható és tanulmányozható legyen.

[6]

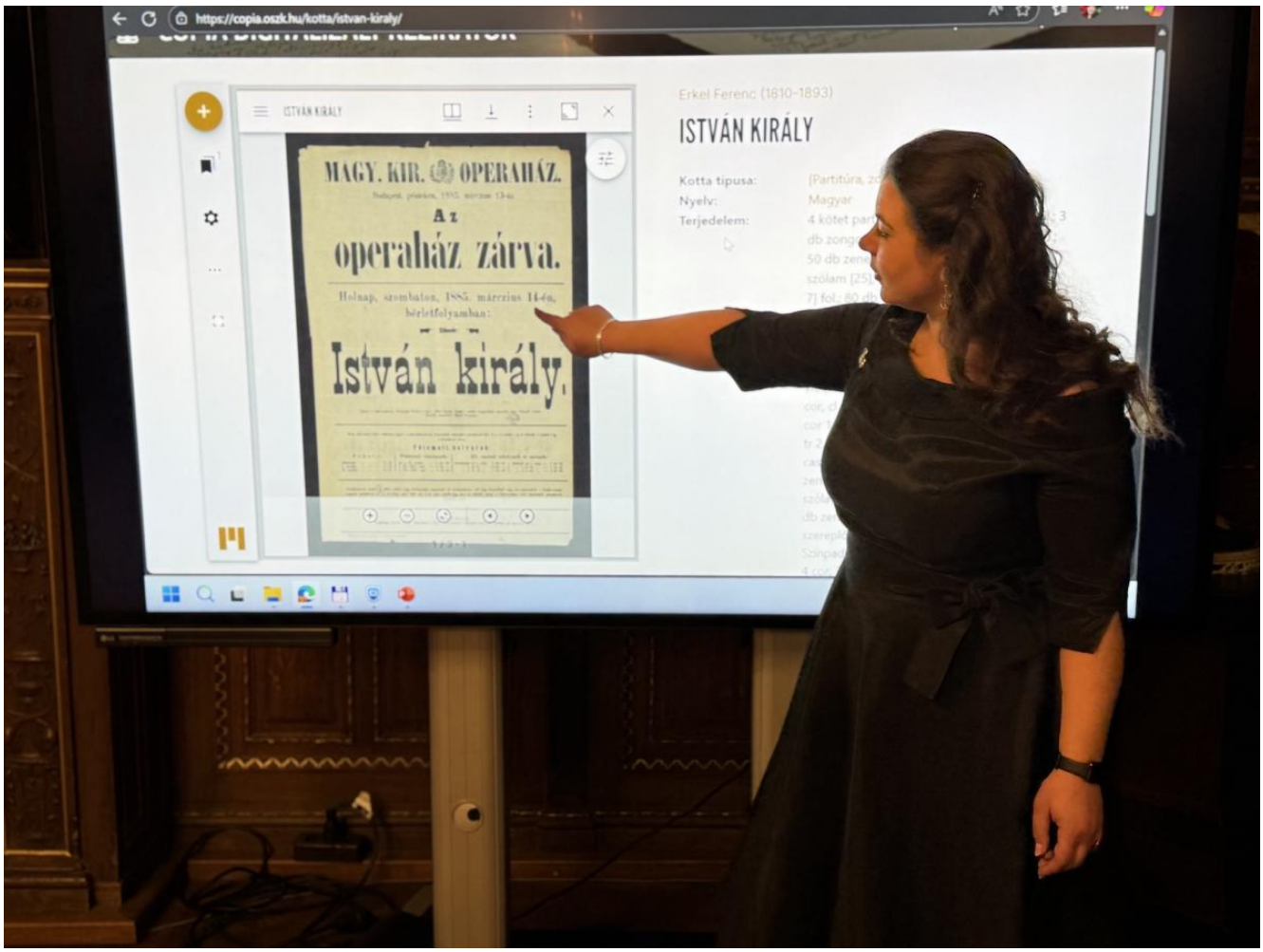

[7]

Rózsa Dávid, az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatója arról beszélt, hogy az intézményben az elmúlt években nagyszabású digitalizálási projektek zajlottak, amelyek egyaránt érintik a tömeges digitalizálást és a legbecsesebb egyedi dokumentumok feldolgozását. Elmondta, tudatosan keresik azokat a kezdeményezéseket, amelyek a legnagyobb társadalmi hasznosulással járnak, és ebben kiemelt szerepet kapnak a zenetörténeti projektek. Ezek során több partnerrel működnek együtt, így a Haydneum – Magyar Régizenei Központtal és a Zeneakadémiával is. Az Operaházzal közös munka célja az OSZK-ban őrzött teljes Erkel-gyűjtemény digitalizálása és mindenki számára hozzáférhetővé, felhasználhatóvá tétele. Részletesen ismertette a digitalizálás összetett folyamatát, amely egy ilyen dokumentumegyüttes esetében a tudományos feltárással és tudományos igényű újrarendezéssel kezdődik. Felhívta a figyelmet arra, hogy több mint 10 ezer oldalnyi anyagról van szó, amely nem csupán néhány száz oldalas partitúrákat foglal magába. Köszönetet mondott a projektben dolgozó csaknem harminc szakember munkájáért, majd jelezte: a következő időszakban a *Sarolta* és a *Brankovics György* című operák kerülnek fókuszba, amelyek digitális közzététele a következő években várható.

[8]

[9]

Ókovács Szilveszter, a Magyar Állami Operaház főigazgatója az Erkel-operaprojekt kapcsán kiemelte az intézmény elkötelezettségét amellett, hogy alapító fő-zeneigazgatójuk, a nemzeti opera műfajának megteremtője előtt kritikai kiadások alapján, a lehető legmagasabb művészi és szakmai minőségben készített felvételekkel tisztelegjenek, és a műveket hozzáférhetővé tegyék. Felidézte, hogy mintegy másfél évtizede készült el a *Bánk bán* hangfelvétele, majd a *Hunyadi László*é, ezt követően azonban a sorozat megszakadt a megfelelő kották hiánya miatt. Három koncertszerű előadás alapján rögzítették a *Dózsa György* és a *Bátori Mária* operák kivonatát, valamint az Erzsébet című opera Erkel által komponált második felvonását. Hosszabb szünet után a program folytatásaként, Szent István megkoronázásának 1025. évfordulója alkalmából 2026 februárjában készül el Erkel utolsó operája, az *István király* felvétele. Hozzátette: jövőre a *Sarolta* rögzítését tervezik, amelyhez szintén elengedhetetlen az OSZK-val való együttműködés. Kiemelte, hogy Erkel Ferenc teljes életművét először kottában, majd hangfelvételeken is rögzíteni és hozzáférhetővé kell tenni, és ezt a munkát 2033 márciusáig szeretnék lezárni, amikor éppen kétszáz éve lesz annak, hogy Erkel Ferenc Kolozsvárott először vezényelt nyilvánosan saját operabetét-szerű műveket.

[10]

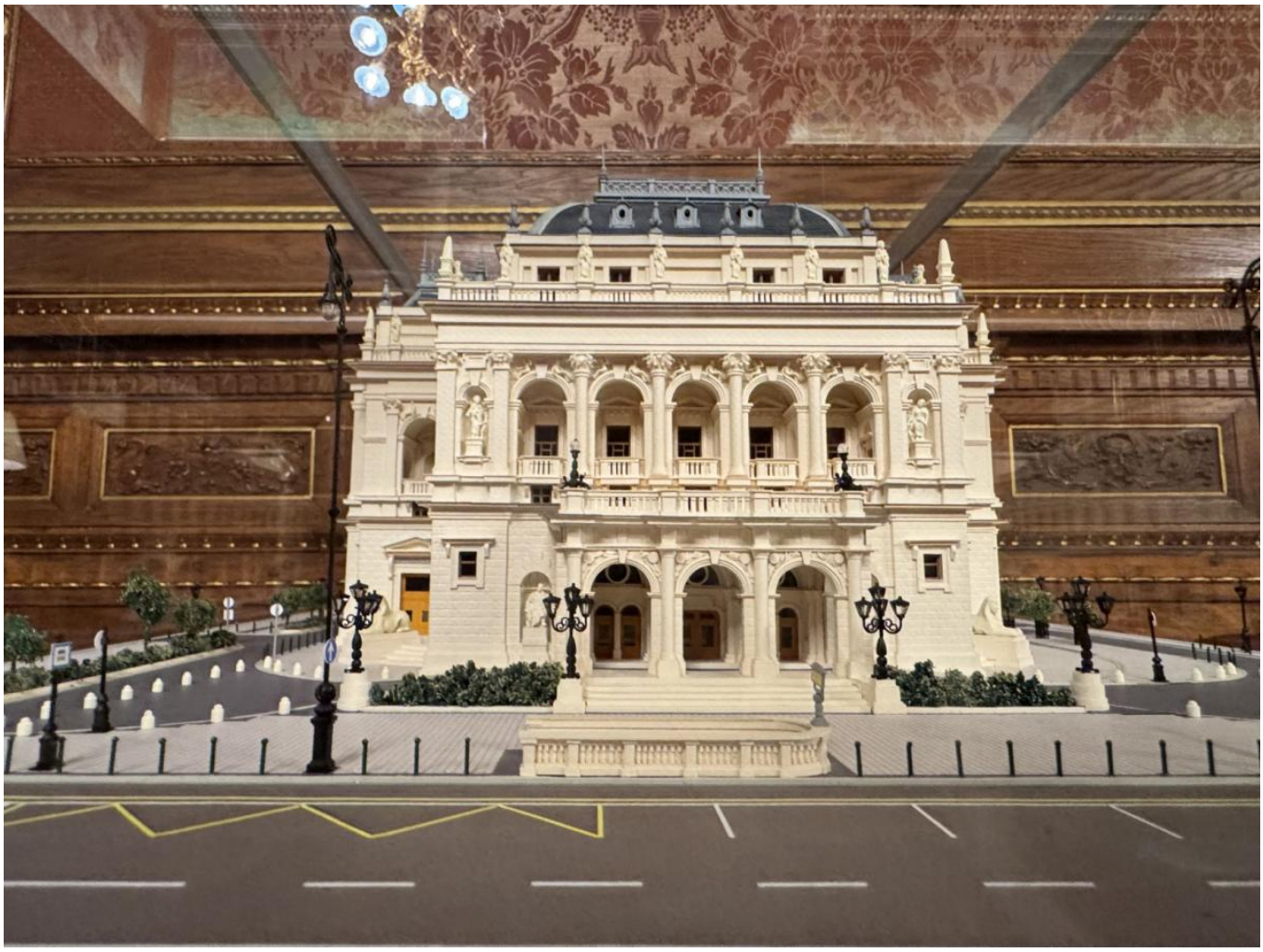
[11]

Laskai Anna, az OSZK Színháztörténeti és Zeneműtárának osztályvezetője az *István király* opera fennmaradt forrásanyagát ismertetve elmondta, hogy Erkel operái bemutatóinak korabeli dokumentumai ma már kevés kivétellel a nemzeti könyvtár Színháztörténeti és Zeneműtárában találhatók, feldolgozott állapotban. A zenei gyűjtemény nemcsak az operák szerzői partitúráit őrzi, hanem a Nemzeti Színházban Erkel Ferenc, majd az őt követő karmesterek – köztük fiai, Erkel Sándor és Erkel Gyula – által használt zenekari és énekkari szólamokat, zongorakivonatokat, valamint szöveges súgópéldányokat is. (Az anyag teljességének felmérésében kulcsszerepet játszott Kim Katalin zenetörténész, az ELTE HTK Zenetudományi Intézet igazgatóhelyettese.) A Copián közzétett korpusz egyszerre dokumentálja a bemutató szerzői változatát és az azt követő átalakulási folyamatot, amelynek során a monumentális műből egy, a korabeli közönség számára befogadható, ugyanakkor a szerző által jóváhagyott, hiteles változat jött létre. Hangsúlyozta: a több mint tízezer oldalnyi dokumentum szabad hozzáférhetősége új korszakot nyit mind a tudományos közreadásban, mind pedig az Erkel-örökség iránt érdeklődő nagyközönség számára, és alapvető forrásként szolgál az előadóművészek, a zenetörténészek és az összkiadást előkészítő szakemberek munkájához.

Erkel Ferenc (1810–1893), a magyar nemzeti opera megteremtője operai életművével maradandó helyet foglal el a hazai zenetörténetben. Művei a magyar operajátszás alapköveinek számítanak, és mindmáig a hazai színpadi repertoár szerves részét képezik. A sajtótájékoztatón felidézték, hogy a *Bánk bán* és a *Hunyadi László* ősváltozatának 2010-es és 2012-es rögzítését követően a Magyar Állami Operaház elkötelezte magát amellett, hogy alapító fő-zeneigazgatója előtt kritikai kiadások alapján, a lehető legjobb minőségben elkészített felvételekkel tisztelegjen, és az életművet hozzáférhetővé tegye a nagyközönség számára. Szent István megkoronázásának 1025. évfordulója alkalmából a közeljövőben elkészül Erkel utolsó operája, az *István király* felvétele. Az *István király*

bemutatójára 1885. március 14-én került sor a fél évvel korábban megnyitott budapesti Operaházban. A premier utáni előadások során a mű számos módosításon esett át, amelyeket a most közzétett források részletesen dokumentálnak.

Az OSZK Copia felületén elérhető, **teljességre törekvő digitális korpusz** első alkalommal teszi lehetővé, hogy az *István király* valamennyi fennmaradt forrásdokumentuma egységes rendszerben, online formában legyen hozzáférhető. A digitális gyűjtemény nemcsak a véglegesnek tekintett változatot mutatja be, hanem az alkotói és előadói folyamat különböző állomásait is láthatóvá teszi, érzékletesen megjelenítve az Erkel-műhely munkáját és a darab alakulástörténetét.

[12]

[13]

**Köszönjük alábbi kollégáink közreműködését,
akik nélkül nem valósulhatott volna meg kiemelt projektünk.**

Tudományos újrafeldolgozás:
Laskai Anna, Hanvay Hajnalka, Kéri-Nagy Petra, Szende Katalin

Külső szakértő:
Kim Katalin (ELTE HTK Zenetudományi Intézet)

Állományvédelmi előkészítés, restaurálás:
Horváth Diána, Benke Éva, Koppán Orsolya,
Péterfi Gyöngyvér, Ruska Lívia

Műtárgyfotózás:
Pohánka Xénia, Gyurkovics Anna, Kis Kata Linda,
Kondricz Ákos Levente, Kontár Csaba Attila, Porkoláb Zsófia

Digitális megőrzés:
Rényi Mátyás Attila, Gondos Gábor, Stenzel Rita

Digitális tartalomszolgáltatás:
Uri-Kovács József, Gyetvai Gergely

Koordináció:

Bokodi-Oláh Gergely, Klinger Gábor, Kukár Barnabás Manó,
Mészáros Tamás, Tamásné Kovács Adrienn

További képek [14]

Videó [15]
2026/02/27 - 16:38

Source URL: https://oszk.hu/en/node/7517

Links:
[1] https://copia.oszk.hu/kereso/?lang=hu#t=Kott%C3%A1k&category=Erkel%20Ferenc&reszgyujtemeny=Istv%C3%A1n%20kir%C3%A1ly
[2] https://copia.oszk.hu/kotta/istvan-kiraly/
[3] https://copia.oszk.hu/kotta/indulo/
[4] https://copia.oszk.hu/kotta/istvan-kiraly-zongorakivonat/
[5] https://copia.oszk.hu/kotta/istvan-kiraly-karpartitura/
[6] https://oszk.hu/sites/default/files/OSZK-Operahaz-egyuttmukodes_260210_1.jpeg
[7] https://oszk.hu/sites/default/files/OSZK-Operahaz-egyuttmukodes_260210_6.jpeg
[8] https://oszk.hu/sites/default/files/OSZK-Operahaz-egyuttmukodes_260210_4.jpeg
[9] https://oszk.hu/sites/default/files/OSZK-Operahaz-egyuttmukodes_260210_3.jpeg
[10] https://oszk.hu/sites/default/files/OSZK-Operahaz-egyuttmukodes_260210_12.jpg
[11] https://oszk.hu/sites/default/files/OSZK-Operahaz-egyuttmukodes_260210_11.jpg
[12] https://oszk.hu/sites/default/files/OSZK-Operahaz-egyuttmukodes_260210_14.jpg
[13] https://oszk.hu/sites/default/files/OSZK-Operahaz-egyuttmukodes_260210_10.jpg
[14] https://www.facebook.com/photo?fbid=1379656437535592&set=pcb.1379662300868339
[15] https://www.facebook.com/reel/1429006968597776
[16] https://oszk.hu/en/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek
[17] https://oszk.hu/en/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek-cimlapon